

Єлизавета Заболотна,
*Уманський державний
педагогічний університет
ім. Павла Тичини
(м. Умань, Україна)*

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ ТА МОЛОДИ У СКАУТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Для будь-якої людини бажання досягти успіху у своїх починаннях природно, але сучасне життя – це жорстка конкуренція, витримати яку здатен тільки справжній лідер. Лідерські якості – один з найголовніших критеріїв, на які звертає увагу керівник при прийомі на роботу. Адже лідер вміє ставити цілі і прагне до їх досягнення; заряджає оточуючих ентузіазмом, своїм прикладом спонукаючи їх до дії; в екстремальних ситуаціях діє швидко і зважено; легко адаптується до нових умов, здатен пережити невдачі і рухатися далі. Дієвим засобом формування лідерських здібностей у дітей шкільного віку є неформальна освіта.

На думку українських дослідників, «неформальна освіта – освіта, що необов'язково має організований та систематичний характер, може здійснюватися поза межами організованих освітніх закладів. До сфери неформальної освіти належать індивідуальні заняття під керівництвом тренерів чи репетиторів, тренінги та короткотермінові курси, що переслідують практичні короткострокові цілі» [1].

Одним із дієвих засобів формування лідерських якостей у неформальній освіті є участь дітей та підлітків у громадських організаціях. Цікавим є використання виховного потенціалу громадських організацій у Великобританії, країні, яка є батьківщиною найпотужнішої дитячо-юнацької організації, що об'єднує скаутів.

Скаутський рух був заснований полковником Робертом Стівенсоном Баден-Пауеллом у 1907 р., який провів перші збори на острові Броунсі, а згодом видав ілюстровану книгу «Скаутинг для хлопців» (1908 р.) [2]. Метою

скаутського руху є сприяння освіті дітей та молоді через їх прийняття Скаутської обітниці і визнання Скаутського закону, що веде до самовдосконалення особистості і виконання нею конструктивної ролі в суспільстві. Досягнення мети є можливим за умови виконання таких завдань:

- залучення дітей та молоді до процесу неформальної освіти;
- використання спеціальної методики перетворення члена організації в агента, який відповідає за власний розвиток, стає надійним, відповідальним і відданим членом суспільства;
- допомога юним скаутом у створенні їхньої ціннісної системи, яка базується на духовних, соціальних і особистісних принципах, які відповідають Скаутській обітниці і Скаутському закону;
- формування лідерських якостей.

Перетворення дітей та молоді на майбутніх лідерів у британських скаутських організаціях відбувається через вплив на низку головних сфер функціонування особистості як суспільної істоти: формування характеру, підтримання фізичного здоров'я, готовність до трудової діяльності, служіння суспільним інтересам. Взаємозв'язок видів діяльності скаутів і лідерських якостей, на формування яких вони спрямовані, демонструє таблиця [3, с. 19] (див. табл. 1).

Таблиця 1

Формування лідерських якостей дітей та молоді через їх діяльність у скаутських організаціях

Види діяльності скаутів	Якості, що розвиваються
Формування характеру	
Сигналізування, передача сигналів Трекінг (відстежування за слідами) Трекінг (відстежування за слідами) Командні види діяльності Система патрулювання Суд честі Морський скаутинг	Концентрація Спостереження Дедуктивне мислення Самодисципліна і вірність Відповідальність Чесність Сміливість

Добрі послуги Добре ставлення до тварин Листування зі скаутами-іноземцями Дослідження природи	Шляхетність, відвага Доброта Ширший світогляд Різнобічність думок
Підтримання фізичного здоров'я	
Кемпінг, приготування їжі Тренування, сходження на гірські вершини Плавання, прогулянки пішки, ігри тощо	Відповідальність за власне здоров'я Стриманість Саморозвиток
Готовність до трудової діяльності	
Отримання значків за професійність у: деревообробній сфері, пожежній професії, рятувальництві, бджолярстві, повітроплаванні, приготуванні їжі тощо (близько 50 різновидів).	Розвиток зацікавлень Художні навички Виробничі вміння Креативність
Служіння суспільним інтересам	
Виконання функції екскурсовода зі знанням історії і сьогодення Відділення надання невідкладної допомоги Надання організованої допомоги поліції, швидкій допомозі, пожежникам, лікарям Допомога літнім і неповносправним людям Суд честі Дебати і судові процеси	Локальний патріотизм Громадська активність Патріотизм Служіння іншим Служіння Богу Служіння громаді Відданість батьківщині

Планомірна і чітко структурована робота британських скаутських організацій, спрямована на формування лідерських якостей дітей та молоді, сприяє їхній соціалізації і надає додаткові можливості для подальшої самореалізації і розвитку творчого потенціалу особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гусейнова Е. І., Лук'янова Ю. М. Неформальна освіта як важливий елемент безперервної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_NPE_2012/Pedagogica/4_106261.doc.htm

2. Baden-Powell R. Scouting for Boys: The Original 1908 Edition / Baden-Powell. – London: Dover Publications, 2007. – 397 p.
3. Baden-Powell R. Scouting and Youth Movements / Robert Baden-Powell. - London: Ernest Benn Limited Bouverie House, 1929. – 32 p.